

Eskilstuna kommun

Rademacherin pajat

Elävää käsityötaitoa kulttuurihistoriallisesti merkittävässä ympäristössä

Rademacherin pajoissa Eskilstunassa on jo satojen vuosien ajan valmistettu veitsiä, saksia, silmäneuloja, nuppineuloja, lukkoja, saranoita, työkaluja ja nauvoja.

Alueen ensimmäiset rautatakomot valmistuivat vuonna 1659. Ne kuuluivat kuningas Kaarle X Kustaan mukaan nimensä saaneihin rautatakomoihin (Carl Gustavs stads järnmanufaktur), joita kehittämään kuningas oli kutsunut liivinmaalaisen takomonomistajan Reinhold Rademacherin.

Kuninkaallinen arkkitehti Jean de la Vallée suunnitteli alueelle 120 kivistä rakennettua takomoa, mutta käytännössä alueelle rakennettiin 20 puutaloa, joissa takomot toimivat asuin- ja karjarakennusten yhteydessä. Talojen ympärillä oli laidunmaita ja viljelypalstoja muun muassa juurikkaiden viljelyä varten. Jokaisen sepän taloudessa asui myös kisällejä ja oppipoikia, joten kodeissa oli usein melko ahdasta.

Eskilstunan ensimmäinen museo avattiin vuonna 1906 yhdessä alueen pajarakennuksista. Vuosien mittaan alueesta on kehittynyt elävän käsityötaidon ja perinteiden kulttuurireservaatti.

Näyttelyt

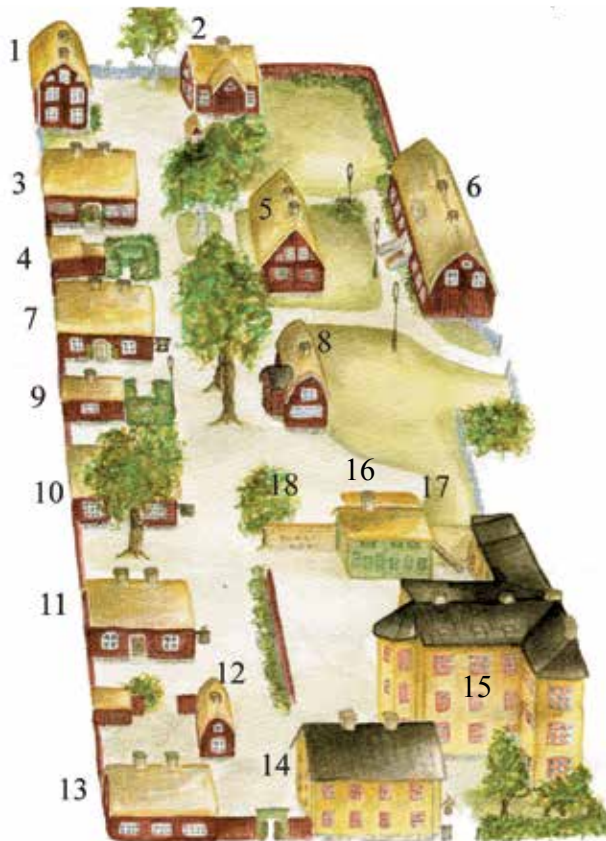
Museopaja Berglindska smedjan koostuu pajasta ja asunnosta. Talon huonejako on peräisin 1600-luvulta. Pajana rakennus toimi kunnes viimeinen saranaseppä, mestari Skog, lopetti toimintansa vuonna 1925. Rademacherin pajojen historiallista taustaa esitellään ulkotiloissa näyttelyssä *Stål, kål och nål*.

Eskilstunatillverkat-näyttelyssä esitellään käsin taottuja esineitä ja tuotteita kaupungin monista tehtaista. Spår och fragment taas on kokoelma esineitä, jotka on rakennusten korjaustöiden yhteydessä löydetty rakennusten vineteiltä, lattialautojen alta ja seinien välistä.

Smetuna

I Smetuna on lapsille tarkoitettu leikki- ja oppimispaja. Täällä alle 11-vuotiaat lapset voivat siirtyä ajassa taaksepäin vuoden 1850 paikkeille ja leikkiä seppää, kisälliä, oppipoikaa ja sepän perhettä.

1. **Spångbergiska gården**
Huonekaluja ja sisustusta
2. **Spångbergiska gårdssmedjan**
Leikki- ja oppimispaja, näyttely
Eskäitunnatiliverkat
3. **Berglindska smedjan**
Museo
4. **Mäster Skogs stuga**
Museo
5. **Heljestrandska smedjan**
Käsityöt ja näyttely
6. **Stora Fristadshuset**
Kahvila ja näyttely
7. **Jernberghska gården**
Ravintola ja kahvila
8. **Jernberghska gårdssmedjan**
Rautatakkom
9. **Guldsmedjan**
Kultasepänpaja
10. **Pontus Holmbergs smedja**
Käsiteollisuutta
11. **Smedja Sothönan**
Rautapaja
12. **Lilla verkstaden**
Lehtisabaajan työpaja
13. **Bergska smedjan**
Veitsipaja

14. **Bergska gården**
Taiteilijoiden talo, galleria
15. **Emil Olssons fickknivsfabrik**
Eriyypisiä työpajoja

16. **WC**
17. **Näyttämö**
18. **Stål, kål och nål**
Pajojen historiallista taustaa
kuvaava näyttely

Gap-Sundinin ketju

Aikoinaan eli seppä, jonka nimi oli Johan Erik Sundin.

Hän syntyi Västmanlandissa vuonna 1845, mutta asettui asumaan Eskilstunaan, jossa hän työskenteli kettinki-seppänä kuolemaansa saakka eli vuoteen 1915. Hän käytti itsestään nimeä Gap-Sundin, eli suurisuinen Sundin, ja tuli myös tunnetuksi tällä nimellä.

Hänen suurisuudesta ja toistuvista ongelmistaan virkavallan kanssa on lukuisia kertomuksia. Itse hän selitti, että hänen häiriköivä ja syntinen menonsa kapakoissa ja putkareissussa johtuivat siitä, että hänelle lapsuusaikana annettiin nälän sammuttamiseksi leipää, joka oli kastettu viinaan.

Tarinat Gap-Sundinista ovat luettavissa hänen muistelmissaan, eli pienessä raittiusseuran hyväksi vuonna 1901 ilmestyneessä julkaisussa.

Epäsäännöllisestä elämästään huolimatta Gap-Sundin oli taitava ammattimies. Yksi todiste hänen kyvyistään on hänen 1900-luvun alussa suurella ammattitaidolla takomansa ketju. Se oli yksi Rademacherin pajojen arvostetuimpia nähtävyyksiä jo hänen elinaikanaan ja on edelleenkin esitteillä Spångsbergsga gårdsmedjanissa.

Eskilstunan kaupunginmuseosta voi ostaa opaskirjan, jossa kerrotaan Rademacherin pajoista.

Nykyisin viihtyisällä museoalueella käsityöläisineen, myymälöineen, ravintoloineen, kahviloineen, näyttelyineen ja ulkoilmanäyttämöineen on tarjolla monenlaista vilkasta toimintaa.

Aukioloajat

Alue ja useimmat käsityöläisten pajat ovat avoinna ympäri vuoden. Museopaja ja Leikkipaja on avoinna päivittäin 11.00-16.00 kahtena kesäkuukautena.

Vapaa sisäänpääsy!

Aukioloajat löytyvät:

eskilstuna.se/rademachersmedjorna

Lisätiedot ja esittelyjen tilaukset:
Eskilstunan kaupunginmuseo, puh.
016-710 23 75.

ESKILSTUNA STADSMUSEUM
eskilstuna.se/stadsmuseet

Rademachersmedjorna

Adresse: Rademachergatan 42-50

